

BS/124/2011

PREFERENCJE PARTYJNE
PRZED WYBORAMI

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Na tydzień przed wyborami do Sejmu i Senatu¹ chęć udziału w nich deklaruje dwie trzecie uprawnionych do głosowania (66%). Jedna piąta potencjalnych wyborców waha się, czy wziąć w nich udział (20%), a nieco mniejszy odsetek z góry odrzuca możliwość udziału w tym głosowaniu (14%).

Oczywiście nie należy zakładać, że frekwencja będzie tak wysoka, jak wynika z deklaracji ankietowanych. Deklaracje mówią bowiem o tym, że ankietowani chcieliby wziąć udział w wyborach, co nie zawsze w rzeczywistości im się udaje. O skali różnicy między deklarowaną a faktyczną frekwencją mogą świadczyć doświadczenia z lat poprzednich. Dokładnie taki sam odsetek ankietowanych jak obecnie (66%) zapowiadał swój udział w głosowaniu tuż przed wyborami w 1997 i 2001 roku, a tymczasem frekwencja wyniosła wówczas odpowiednio 48% i 46%. Przed wyborami w 2005 roku zarówno deklaracje jak i faktyczna frekwencja były najniższe – w sondażu udział zapowiadało 59% Polaków, zaś frekwencja wyniosła niespełna 41%. Obecny poziom deklaracji jest niższy niż przed ostatnimi wyborami – na tydzień przed głosowaniem w 2007 roku o pewnym uczestnictwie w nich mówiło aż 71%, zaś faktycznie udział wzięło 54% uprawnionych do głosowania².

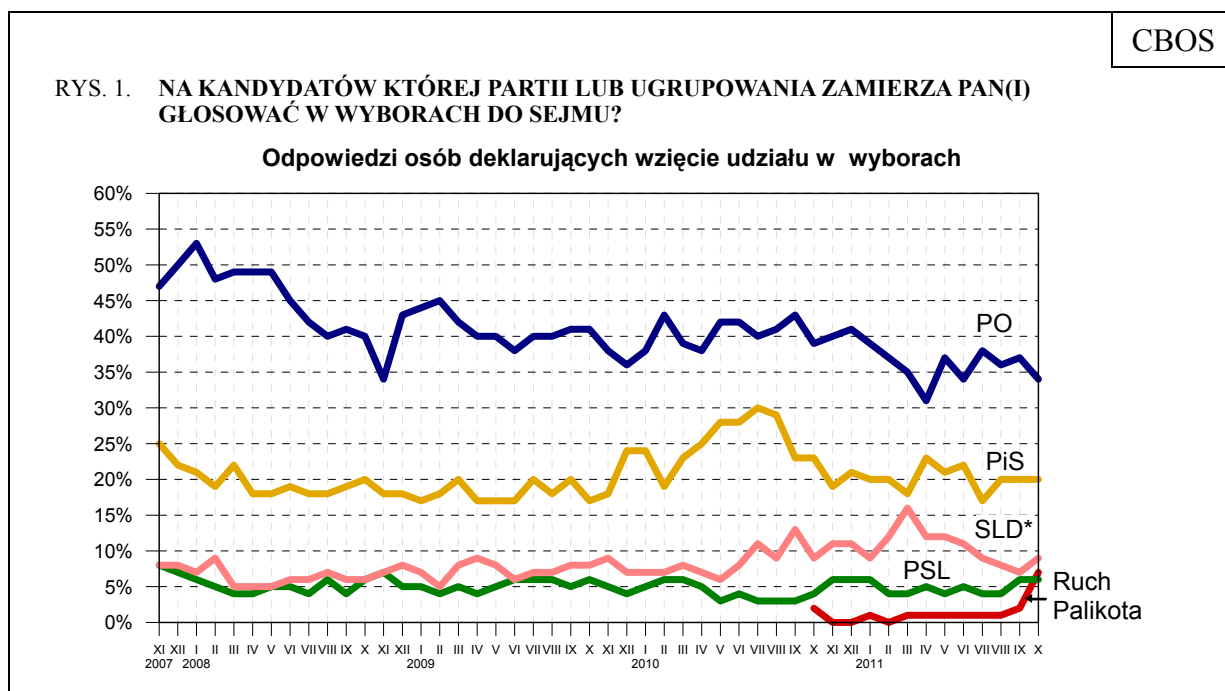
Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	I 2011	II 2011	III 2011	IV 2011	V 2011	VI 2011	VII 2011	VIII 2011	IX 2011	X 2011
	w procentach									
Na pewno wezmę w nich udział	63	61	61	57	59	56	56	60	61	66
Nie wiem, czy wezmę w nich udział	12	13	14	16	15	17	26	25	23	20
Na pewno nie wezmę w nich udziału	25	26	25	27	26	27	18	14	17	14

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (257) przeprowadzono w dniach 29 września – 5 października 2011 roku na liczącej 1099 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Frekwencja wyborcza: deklaracje a rzeczywistość”, wrzesień 2011 (oprac. R. Boguszewski)

Na tydzień przed wyborami liderem naszego najnowszego rankingu pozostaje PO, na którą chce oddać głos ponad jedna trzecia zadeklarowanych uczestników głosowania (34%). W ciągu ostatniego miesiąca poparcie dla rządzącej partii zmalało o 3 punkty procentowe. Gdyby wszyscy deklarujący udział w wyborach udali się do lokali wyborczych i głosowali tak jak zapowiadają, drugie miejsce zająłby, tak jak przed miesiącem, PiS z poparciem 20% głosujących. Na trzecim miejscu znalazłoby się SLD, mające 9% zwolenników (o 2 punkty więcej niż we wrześniu). Bardzo dynamicznie rośnie poparcie dla Ruchu Palikota, na który chce głosować 7% wyborców, aż o 5 punktów więcej niż przed miesiącem. Stabilne są natomiast wyniki PSL, które popiera 6% potencjalnych uczestników głosowania. Według deklaracji przedwyborczych pozostałe ugrupowania startujące w wyborach nie zdołałyby wprowadzić swoich przedstawicieli do Sejmu i Senatu. Zarówno PJN, jak i PPP oraz inne partie, które nie zarejestrowały swoich komitetów na terenie całego kraju otrzymały po 1% głosów.

* XI 2007 – III 2008 deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD+SdPi+UP+PD)

Tabela 2

Na kandydata, której partii zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w wyborach*									
	I 2011	II 2011	III 2011	IV 2011	V 2011	VI 2011	VII 2011	VIII 2011	IX 2011	X 2011
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	39	37	35	31	37	34	38	36	37	34
Prawo i Sprawiedliwość	20	20	18	23	21	22	17	20	20	20
Sojusz Lewicy Demokratycznej	9	12	16	12	12	11	9	8	7	9
Ruch Palikota	1	0	1	1	1	1	1	1	2	7
Polskie Stronictwo Ludowe	6	4	4	5	4	5	4	4	6	6
Polska Jest Najważniejsza	3	4	3	2	1	3	0	0	1	1
Polska Partia Pracy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Inne	0	1	1	3	0	1	0	0	1	1
Trudno powiedzieć	17	18	16	18	18	19	27	26	26	22
N=	610	605	573	679	689	640	591	619	627	694

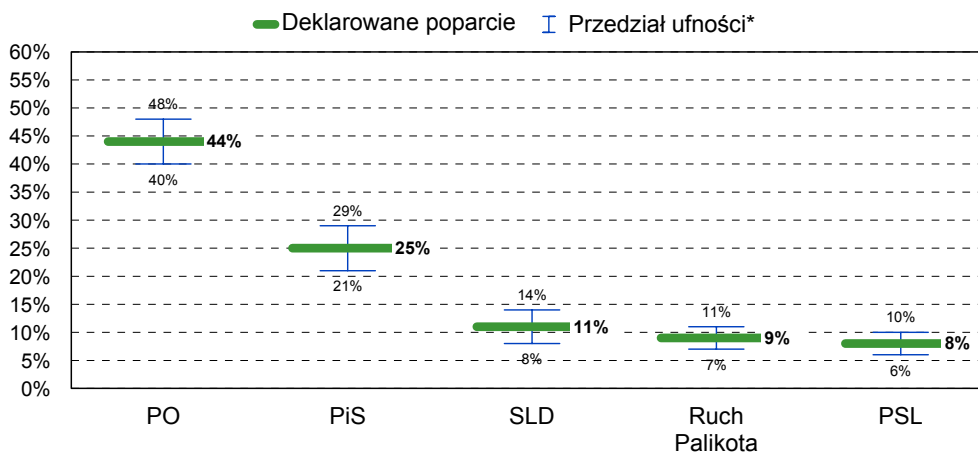
* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

Co piąty zdeklarowany uczestnik głosowania wciąż nie wie, na którą partię będzie głosować (22%). W ciągu ostatniego miesiąca wyborczej kampanii tylko nieliczni wyborcy z grupy niezdecydowanych podjęli decyzję, kogo ewentualnie poprzeć w głosowaniu (spadek o 4 punkty procentowe). Pozostali nadal nie wiedzą na kogo głosować i jest to najwyższy odsetek w ostatnich latach. Na tydzień przed wyborami w 1997 roku sprecyzowanych preferencji wyborczych nie miało 19% deklarujących w nich udział, w 2001 – 16%, w 2005 – 19%, zaś w 2007 roku 18% nie wiedziało, na którą partię głosować. Trzeba jeszcze dodać, że relatywnie spory odsetek ankietowanych, którzy – zgodnie z deklaracjami – wybierają się na wybory, odmówił ujawnienia swoich preferencji wyborczych (4%).

Gdyby wszyscy niezdecydowani jednak nie poszli do lokali wyborczych, to rozkład poparcia dla poszczególnych partii wyglądałby następująco – PO otrzymałaby 44% głosów, PiS – 25%, SLD – 11%, Ruch Palikota – 9%, a PSL – 8%, pozostałe ugrupowania nie weszłyby do parlamentu. Na poniższym rysunku prezentujemy dla każdej z partii przedziały ufności na poziomie istotności 0,05 – są to przedziały wartości, w których z prawdopodobieństwem 95-procentowym zawiera się deklarowane poparcie dla danej partii wśród wyborców mających sprecyzowane sympatie partyjne.

RYS. 2. NA KANDYDATA, KTÓREJ PARTII ZAMIERZA PAN(I) GŁOSOWAĆ W WYBORACH DO SEJMU?

Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w wyborach i mających sprecyzowane sympatie partyjne (N=524)

* Przedział ufności na poziomie istotności 0,05 (przedziały wartości, w których z prawdopodobieństwem 95% zawiera się deklarowane poparcie dla danej partii w badanej populacji)

Na tydzień przed wyborami największe szanse na zwycięstwo ma PO, drugie miejsce zajmuje jej najgroźniejszy konkurent – PiS. Potencjalnymi koalicjantami zwycięskiego ugrupowania w nowym parlamencie będą najprawdopodobniej SLD, Ruch Palikota oraz PSL. Pozostałe komitety wyborcze mają raczej niewielkie szanse na wprowadzenie swych przedstawicieli do parlamentu.

Kampania wyborcza ma swoją dynamikę, o jej przebiegu dużo mówią zmiany w poparciu dla poszczególnych ugrupowań, jakie obserwujemy w ostatnim czasie. Z miesięcznej, czyli dla kampanii dość długiej perspektywy, można powiedzieć, że na wzrost notowań w jej końcówce mogą liczyć mniejsze ugrupowania, przede wszystkim Ruch Palikota oraz SLD. Na stabilnym poziomie utrzymuje się liczba zwolenników PiS, a także PSL. Natomiast notowania PO, patrząc z dłuższej perspektywy, znajdują się na linii zstępującej. Kluczowe dla wyników wyborów będą jednak decyzje niezdecydowanych – to czy koniec końców pójdą głosować i której partii ostatecznie zaufają. Tak duża proporcja niezdecydowanych wskazuje, że w tych wyborach mogą się zdarzyć niespodzianki.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		9 października b.r. odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Na pewno nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		66	20	14	1097
Płeć	Mężczyźni	69	19	13	518
	Kobiety	63	21	16	579
Wiek	18-24 lata	58	25	18	147
	25-34	58	23	19	222
	35-44	62	22	16	159
	45-54	69	23	8	171
	55-64	73	12	15	216
	65 lat i więcej	73	15	12	182
Miejsce zamieszkania	Wieś	58	22	20	419
	Miasto do 20 tys.	69	19	12	141
	20-100 tys.	69	19	12	211
	101-500 tys.	66	21	13	179
	501 tys. i więcej mieszk.	79	14	8	146
Wykształcenie	Podstawowe	58	21	21	267
	Zasadnicze zawodowe	63	20	16	268
	Średnie	67	21	12	369
	Wyższe	77	15	8	193
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	19	1	88
	Średni personel, technicy	77	10	13	41
	Pracownicy adm.-biurowi	62	27	11	80
	Pracownicy usług	56	27	18	82
	Robotnicy wykwalifikowani	64	17	19	114
	Robotnicy niewykwalifik.	59	24	17	56
	Rolnicy	55	35	11	58
Pracujący na własny rach.	73	12	15	53	
Bierni zawodowo	Renciści	57	20	23	79
	Emeryci	76	13	10	222
	Uczniowie i studenci	66	21	13	86
	Bezrobotni	57	19	24	66
	Gospodynie domowe i inni	53	23	24	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	73	20	7	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	67	20	13	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	61	22	17	226
	prywatnym gosp. rolnym	54	39	6	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	56	24	20	206
	501-750	65	21	15	137
	751-1000	63	22	15	163
	1001-1500	76	11	13	174
	Powyżej 1500 zł	78	17	5	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	56	19	26	167
	Średnie	65	22	14	528
	Dobre	71	18	11	402
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	76	14	10	49
	Raz w tygodniu	67	20	12	537
	1-2 razy w miesiącu	67	19	14	182
	Kilka razy w roku	62	25	13	171
	W ogóle nie uczestniczy	60	14	26	157
Poglądy polityczne	Lewica	75	16	9	183
	Centrum	64	21	15	326
	Prawica	79	13	7	333
	Trudno powiedzieć	43	30	27	255

Tabela 2

		Na kandydata, której partii zamierza Pan(i) głosować w tych wyborach do Sejmu?									Liczba osób
		Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Jest Najważniejsza (PJN)	Polska Partia Pracy – Sierpień 80 (PPP)	Polskie Stronictwo Ludowe (PSL)	Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	Ruch Palikota	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Inna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		34	1	1	6	20	7	9	1	22	694
Płeć	Mężczyźni	35	1	0	7	19	10	8	2	18	342
	Kobiety	33	1	1	5	20	4	9	1	25	352
Wiek	18-24 lata	25	2		3	12	13	11	3	30	79
	25-34	36	1		4	14	13	11	1	20	126
	35-44	36			9	16	5	8	1	24	94
	45-54	36		1	10	16	5	10	1	20	114
	55-64	35	2	1	7	24	4	6	1	21	154
	65 lat i więcej	35	1	0	3	31	3	7	1	19	127
Miejsce zamieszkania	Wies	22	0		14	23	7	8		27	234
	Miasto do 20 tys.	40			4	16	12	14		14	94
	20-100 tys.	34	1		3	22	5	8	2	24	142
	101-500 tys.	43	2	2	1	20	7	9	3	15	115
	501 tys. i więcej mieszk.	46	1	2	3	13	5	7	2	21	108
Wykształcenie	Podstawowe	26	1	1	5	29	5	4		30	154
	Zasadnicze zawodowe	30		0	8	26	7	7		21	165
	Średnie	37	1	1	6	14	7	11	3	19	235
	Wyższe	44	1		5	11	8	11	1	19	140
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	50	1		6	5	14	10		14	67
	Średni personel, technicy	20			11	18	11	16	4	20	30
	Pracownicy adm.-biurowi	40	2		2	18		14	2	22	49
	Pracownicy usług	29	3		4	23	15	8	2	17	45
	Robotnicy wykwalifikowani	34			9	14	9	9		24	71
	Robotnicy niewykwalifik.	24		3	5	27	3	6		33	32
	Rolnicy	14		3	27	32				24	30
	Pracujący na własny rach.	51				19	7	5		19	38
Bierni zawodowo	Renciści	35	2		13	26	7	3	3	11	44
	Emeryci	35	1	2	3	28	2	6	1	22	162
	Uczniowie i studenci	29			3	8	15	10	2	33	50
	Bezrobotni	19	3		13	16	5	15	2	27	37
	Gospodynie domowe i inni	43				18	5	13		21	38
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	1	2	11	12	6	17	1	20	92
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	48			4	15	8	9		16	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	37	2		3	16	12	8	1	22	136
	prywatnym gosp. rolnym	17			28	27	3			25	25
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	17			11	24	7	10		31	113
	501-750	27	2		5	26	11	9		21	83
	751-1000	37	1	1	4	22	8	7		20	100
	1001-1500	41	2	2	6	17	4	7	2	20	128
	Powyżej 1500 zł	49			4	13	8	9	2	15	135
Ocena własnych war. mater.	Złe	19		2	6	26	6	3	1	36	91
	Średnie	31	1	0	7	23	7	9	1	22	328
	Dobre	44	1	1	5	14	7	10	1	17	275
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	3		7	39				24	36
	Raz w tygodniu	28	0	1	8	25	5	9	1	24	348
	1-2 razy w miesiącu	40			5	15	8	7	3	21	117
	Kilka razy w roku	41	1	1	6	5	13	10	1	21	102
	W ogóle nie uczestniczy	45	2	1	3	14	9	11	1	14	91
Poglądy polityczne	Lewica	29		1	6	7	10	32		15	133
	Centrum	33	1	1	8	10	10	6	1	30	204
	Prawica	37	1	0	5	36	4	0	2	14	255
	Trudno powiedzieć	37	1		5	13	6	4		34	102